

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponent*

Autor/ka práce: Tomáš Zálešák

Název práce: Sociologické aspekty umělé inteligence

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Bureš

Oponent/tka: Mgr. Martin Tremčinský

Navržené hodnocení: velmi dobře (C)

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce je poměrně jasně formulován: „*V této práci se pokusím alespoň částečně odpovědět na otázku, co jsou sociologické aspekty AI [umělé inteligence]. K tomu patří dílčí otázky, týkající se technického fungování AI, a o co vlastně tedy jde, nebo otázka jakými způsoby může zkoumání AI uchopovat sociologie*“ (s. 3) a v obecné rovině je i naplněn: „*Celkově by se sociologické aspekty AI daly shrnout do dvou oblastí. Jedna jsou vnitřní záležitosti fungování AI. AI je vytvářena lidmi, učí se na základě dat od lidí, a reaguje na lidi [...]Druhou oblastí aspektů jsou efekty, které AI má a bude mít v oblastech své aplikace*“ (s. 29).

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Ano, práce čerpá z pestré škály především zahraničních zdrojů, byť k volbě textů je možné vznést jisté námitky (viz. bod 3).

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

V tomto ohledu vidím největší slabinu práce. Vzhledem k tomu, že práce se prezentuje jako přehledová studie sociologických aspektů AI, je jistým zklamáním, že sociologickým textům je věnována pouze jedna kapitola (kapitola 2) a to na poli pouhých 4 textů. Zároveň není jasné, na jakém základě byly texty vybrány (až na starší Woolgarův text), zda podle citovanosti, stáří, či jiného klíče? Z vlastní zkušenosti bych dokázal k tématům diskutovaným v práci nalézt řadu dnes již kánonických autorů (např. Luciano Floridy o problémech etiky AI, nebo Deborah Lupton o vztahu medicíny a chytrých algoritmů).

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Pokud budeme hodnotit vnitřní konzistenci argumentů předložených v práci, pak je práce **nadmíru kvalitní a pečlivá**. Nicméně v návaznosti na předchozí bod, práci přeci jen trochu schází ona

pověstná *sociologická imaginace*, která by autorovy umožnila vztáhnout zkoumané aspekty AI k širší sociálně vědní diskuzi (např. ke vztahu AI a tržní logiky neoliberalismu, nebo vztahu AI a biomoci/governmentality)

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Po formální stránce je práce v pořádku.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Jak autor vybíral sociologické texty, které jsou v práci předloženy?

Jak se problematika AI vztahuje k širším sociálně vědním paradigmatům řešícím např. problémy konfliktu jednání a struktury (tedy nikoliv ke společenským jevům automatizace práce)? Můžeme AI interpretovat optikou jednoho z těchto paradigmat? (Resp. je AI vyjádřením spíše autonomie jednotlivců, nebo společenského řádu?)

Celkové hodnocení práce:

Práce Tomáše Zálešáka má svá hluchá místa, zvláště co se sociologické dimenze týče. Ale na druhou stranu v ní autor naplňuje, co si předsevzal a daří se mu pokládat zajímavé a palčivé otázky vycházející z informovaného čtení socio-technických systémů umělé inteligence. Přes všechny mé připomínky navrhuji práci hodnotit jako **velmi dobrou (C)**.

Datum: 26.5. Bratislava

Podpis: